

hkv.hr

Naslovnica

Izdvojeno ▾

Razgovori ▾

Reportaže ▾

Vijesti ▾

Kultura ▾

Domovini

HKVpedija ▾

Ponuda ▾

HT

O nama

tri slova koja čine razliku

hkv.hr

PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

Naslovnica ▾ Domovini ▾ Domovinski rat ▾ T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (4)

Pon, 3-10-2022, 09:28:52

Komentirajte

ZADNJI KOMENTARI

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

ŽELJEZA

INDUSTRIJA

Sv. SPECIJ

Poveznice

P.I.P. NAKLADA PAVIČIĆ

HKZ u Švicarskoj

OBNOVA

Snalaženje

Svi članovi smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (4)

Objavljeno: 21. kolovoza 2022.

Dodajte komentar

Nizanka u deset nastavaka donosi svjedočanstva i manje poznate činjenice o životnom putu ubijenoga vukovarskoga stomatologa i književnika Renéa Matouška (1958. – 1991.) s ciljem sadržajnijega upućivanja hrvatske javnosti u njegovu snažnu osobnost i svestrano stvaralaštvo prekinuto velikosrpskom agresijom na Vukovar i mučeništvom na „Veleprometu“.

Duhovita osobnost koja je živjela kulturu

Svako nas svjedočanstvo o Renéu iznova podsjeti kakvim su sadržajnim odrastanjem bili ispunjeni njegovi bližnji. Iako su činjenice nepromjenjive, kao i životne stanice, svaki sugovornik svojim bojama dodatno riše portret mladića zaustavljenoga u 34. godini, ispunjenoga ljubavlju za obitelj i domovinu.

Po struci inženjer upravljanja u kriznim uvjetima Nenad Harak, rođen 2. kolovoza 1971. u Zagrebu, sugovornik je koji dobro pamti zabavnoga i duhovitoga bratića.

René prati prve korake bratića Nenada

„Moja prva sjećanja na Renéa sežu u moje rano djetinjstvo kada smo za Međunarodni praznik rada i tijekom ljetnih praznika išli posjetiti tetu Božicu, tetka Jenija i bratiće, baku Irenku i dedu Jana, u Vukovaru. Nažalost, deda Jan i tetak Jeni rano su nas napustili, 1975. godine, kada je Renéu bilo 17 godina. Iste godine napustio nas je i naš djed Nikola iz Velike Gorice. Bila je to teška godina za obitelj, posebno za Roberta i Renéa“, prisjeća se na početku razgovora danas 51-godišnji Nenad, brat Sandre Harak iz prethodnoga teksta, suprug i otac jednoga djeteta.

„Naša teta Božica uvijek bi nas toplo dočekala u njihovoj prekrasno namještenoj kući, koja je nalikovala na mali dvorac, s bogato pripremljenom večerom i neizostavnim slavonskim kremastim kolačima i tortom. Meni je ipak bila najzanimljivija garaža obilježena plakatima i mali fotolaboratorij, te moje otkriće arhive složenih stripova Stripoteke i Alana Forda na tavanu“, već je od ranih dana sve mirisalo na kulturno obogaćenje svim viđenim u Vukovaru, pojačano zajedničkim ljetnim izletima s Robertom i Renéom na obližnju Adicu i na Dunav.

„Cijeli Vukovar obišli smo na biciklima. René nam je uvijek bio odličan i zabavan vodič. Tako sam imao priliku mnogo naučiti o povijesti Vukovara, o čemu je njima pričao njihov djed Jan: o jedinstvenom svjetskom fenomenu vezanom uz rijeku Vuku, naime Vuka je prije utjecala uzvodno u Dunav, ali je to promijenjeno izgradnjom zimske luke, zatim da se Andrićeva ulica ne zove po Ivi Andriću nego po Nikoli Andriću, hrvatskom književnom povjesničaru, prevoditelju, filologu, dramaturgu i novinaru rođenom u Vukovaru, kao i o gradnji povijesne znamenitosti Vukovara, nekadašnjega Grand hotela, poslije Radničkoga doma. Doznao sam tada da je u Vukovaru 1920. godine održan kongres partije na koji je naš drugi djed Nikola, iz Velike Gorice, bio poslan kao vojnik da smiruje demonstracije“, prisjetio se Nenad kako je obiteljska povijest sezala du(b)lje prije slutnje povezivanja obitelji Matoušek, Brigljević i Harak desetljećima poslije.

„Sjećam se i naših ljetovanja u Selcu, Primoštenu i Loparu na Rabu kada sam od Renéa i njegovih prijatelja dobio rođendansku tortu u obliku čokoladne rolade i sa šibicama stavljenim umjesto svijeća. Duhovitost je uvijek bila važna crta Renéove osobnosti. Naravno da sam morao gasiti upaljene šibice i rezati roladu“, s osmijehom pripovijeda Nenad koji je dolaskom bratića na studij u Zagreb, odnosno njihovim stanovanjem u Velikoj Gorici, nestrpljivo iščekivao susrete vikendom.

HR kalendar

2. listopada 1872. rođen Robert Frangeš Mihanović

2. listopada 1897. praizvedba opere „Porin“

2. listopada 1971. poginuo Rene Marčić

2. listopada 1978. umro Zvonimir Katalenić

2. listopada 1997. umro Grgo Gamulin

2. listopada 2007. umro Šime Đodan

3. listopada 1905. potpisana Riječka rezolucija

3. listopada 1929. zabranjeno isticanje hrv. zastave

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva

+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva

tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva

urednistvo@hkv.hr

https://www.hkv.hr/domovini/domovinski-rat/40169-t-sovagovic-rene-matousek-vukovar-sam-neispricana-prica-4.html

1/6

link:

Zapamti me ☐

[Prijava](#)

- Zaboravili ste korisničko ime?
- Zaboravili ste lozinku?

Bezbrizna velikogorička ljeta s gitarom – Nenad i René

„Bila mi je zanimljiva Renéova soba puna filmskih plakata, fotografija i suvenira s njegovih putovanja te fotografije druženja s prijateljima. U sobi na stolu i ormaru uvijek je bilo jako puno naslaganih knjiga, koje su bile u tijeku čitanja ili čekale na čitanje, kao i obvezna gitara i usna harmonika. Ta je soba poznata po tome što se u njoj snimao i prilog o Renéu za emisiju 'Zdravo mladi' Televizije Zagreb 1981. povodom njegove osvojene prve nagradu za mlade pjesnike“, sjetio se i Harak „Najkraće ljubavne pjesme: DA“, koju je prepoznalo i pjesničko povjerenstvo.

„René me znao voditi i u kino, ali put je trajao jako dugo. Uvijek je morao ostaviti neki tekst u redakciji kod Branka Čegeca ili običi kolege u Društvu esperantista. U kino bismo dolazili u zadnji čas ili kada je film već počeo. Sjećam se da je krajem studija stomatologije ozbiljno razmišljao i o upisu režije u Pragu, ali ta mu se želja nije ostvarila“, duboko je uzdahnuo Nenad koji se s Renéom posljednji put čuo sredinom rujna 1991. godine kada su velikosrpski napadi postali tragičnom svakodnevicom.

„Pitao sam ga kako je u Vukovaru, a on je odgovorio kako pucaju na njih iz svih oružja, topova i minobacača, tenkova, aviona i s brodova na Dunavu, samo da još nisu pucali iz podmornica. I u najtežim trenucima zadržao je trunak duhovitosti i cinizma. 'Pohvalio se' kako su Robert i on pronašli 27 ostataka stabilizatora granata koje su pale na njihovu kuću i dvorište, a da se kuća, unatoč tomu još jako dobro drži“, još mu odzvanja Renéov glas koji je uz pomoć radijskih amatera i eterom nalazio put izvijestiti Hrvatsku o krvarećem gradu.

„Poslije pada Vukovara teta Božica je došla konvojem autobusa preko Bosne, a Robert krajem godine. Išao sam s mamom na sve razmjene i s Renéovom slikom ispitivali bismo razmijenjene branitelje i civile jesu li možda negdje vidjeli ili čuli za Renéa. Zanimljivo, djed Jan kao austrougarski vojnik dulje je vrijeme proveo u ruskom zarobljeništvu prije nego što se vratio kući u rodnu Češku. Tako smo se i mi dugo nadali da će se jednoga dana René vratiti“, svjestan je Nenad Harak da je mučeničkom smrću na „Veleprometu“ zaustavljeno stotine neispisanih Renéovih stranica. Vrača se zato radije u mirnije dane, u vukovarskim i velikogoričkim večerima uz gitaru, makar se i zakasnilo na početak filmskoga hita.

Renéova promocija na Stomatološkom fakultetu, sestrina Lidija prva zdesna, bratić Nenad sasvim desno

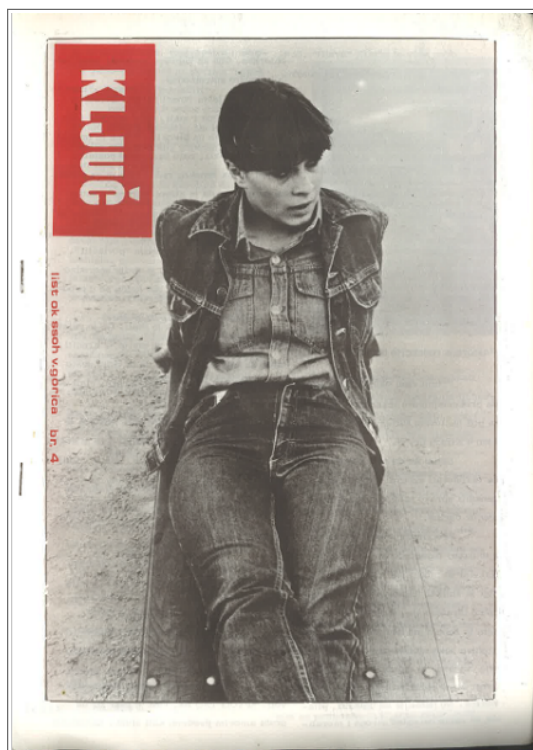
Njegova, samim tim i Renéova sestrina Lidija Orsag (djevojački Brigljević), rođena 25. veljače 1961. godine, profesorica engleskoga i francuskoga jezika koja radi u OŠ Eugena Kumičića u Velikoj Gorici, također pamti, kako navodi, dragoga, veseloga, svestranoga, druželjubivoga, vedroga, duhovitoga, a nadasve inteligentnoga bratića.

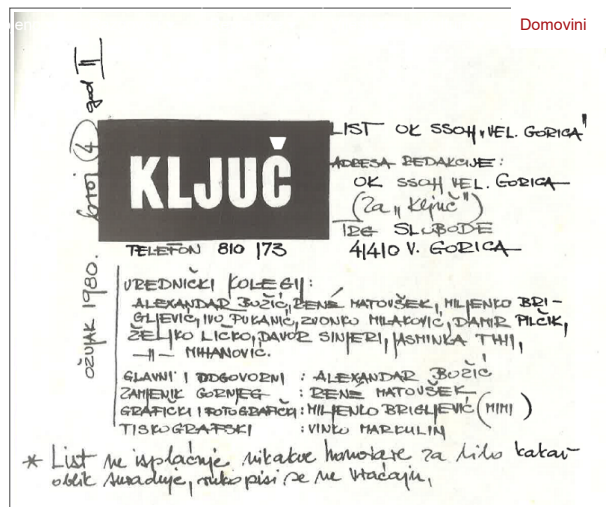
„Od malih nogu provodila sam vrijeme s bratićima, Robertom i Renéom, kod naše bake Marice i djeda Nikole tijekom ljetnih praznika kada bi došli u Goricu. Igrali smo se zajedno i jeli bakinu prefinu bažulovu juhu s noklicama, koju smo svi voljeli“, podsjeća nas Lidija na turopoljski sinonim za varivo od graha, omiljeno jelo djetinjstva. Iako zbog generacijske blizine još bolje pamti studentske dane braće Matoušek, ističe da se zbog silnih obveza nisu uspijevali vidjeti koliko su željeli.

Lidija Orsag (djevojački Brigljević) s bratićima Robertom i Renéom u Velikoj Gorici

„René je tada bio prisutan u svim goričkim kulturnim zbivanjima: pisao je i objavljivao pjesme, sudjelovao je u književnim i filmskim večerima. Bio je član kino kluba i književnoga kluba Albatros, pokrenuo je esperantsko društvo i bio njegov predsjednik jer je imao i dar za jezike, što nam je obiteljska crta, uza sve druge darove, a bio je i zamjenik urednika lista mladih Ključ, bavio se fotografijom i kazalištem. Ne postoji kulturna domena u kojoj se René nije okušao i za koju nije pokazao interes i nadarenost. A svemu je pristupao s nevjerojatnom lakoćom i u svemu je bio izvrstan. Prosječnomu čovjeku njegov kulturni život doimao se poput bogatstva koje on ne može ni mislima obuhvatiti“, ponovila je sve bratićeve aktivnosti kojima se bavio uz studij. Kada je za vrijeme studija boravila mjesec dana u Strasbourgu 1981. godine, u posjet su joj došli René i njegov prijatelj Zlatko Zrnčić.

„Putovali su u Antwerpen, gdje su imali susret esperantista. Osim što je Strasbourg središte međunarodnih organizacija, centar grada je toliko lijep da je poslije, 1988. godine, proglašen od strane UNESCO-a svjetskom baštinom. René i Zlatko željeli su malo prošetati ulicama Strasbourga i doživjeti ljepotu grada. Moj bratić, naime, nikada nije propustao nešto lijepo doživjeti i novo naučiti, a učio je spontano, gotovo usput, bez ulaganja posebnoga truda“, tumači nam Lidija isto što i prethodni sugovornici, iakoću upijanja novih spoznaja. Jednom je u Žegaru posjetila bratića sa svojim suprugom Slavkom, kćerkom Andreom i ocem Josipom, Renéovim ujakom.

„René nas je lijepo ugostio, kako je već naučio od moje tete biti gostoljubiv, i na odlasku nam darovao kasetu sa snimljenim pjesmama tada poznatoga goričkoga banda Don Huan. Sam je snimio kasetu da nam ju može pokloniti, a moja kći Andrea uzela je kasetu u svoje ruke, iako je tada još bila malena, i poslije ju je dugo vremena slušala“, i ta naizgled jednostavna sitnica pokazuje da nije zaboravljao obitelj, dapače, stalno je tražio način kako ugoditi bližnjima i obradovati ih.

„S gubitkom Renéa teško smo se pomirili, nikada u potpunosti ni ne ćemo, kao što se nitko i nikada ne može u potpunosti pomiriti s gubitkom voljenih osoba“, kratko se osvrnula na bratićevu mučeničku smrt u stolariji „Veleprometa“, smrt koja je i u onim neizvjesnim godinama iščekivanja što i kako se dogodilo obvezivala na čuvanje pjesničke i novinarske baštine.

„Sretna sam što je moja mama, Vera Brižević, uložila mnogo truda, vremena i ljubavi kako bi izišli svi do tada neobjavljeni Renéovi tekstovi, tako da sjećanje živi i kroz njegovo književno stvaralaštvo. Često je do kasno u noć slagala svu Renéovu književnu ostavštinu koju je savjesno skupljala, a većinu je našla u ormarima i na tavanu u bakinoj i djedovoj kući gdje je René živio za vrijeme studija. Također i sve književne osvrte koji su u međuvremenu izišli u književnim časopisima i revijama. Kronološki je sve nastojala složiti i sve objediniti“, napominje Lidija Orsag, a na tom putu Renéovoj teti Veri pomagao je i glasoviti pjesnik Dragutin Tadijanović, kojemu je Matoušek posvetio pjesmu „Dok Dragec čita moje stihove dugo u noć“. Velikoga Tadiju i njegovu Jelicu posjećivala je Lidijina majka u stanu u Gajevoj ulici, dobro je pamtio Renéa i spomenutu pjesmu.

„Kao plod mamina silnoga angažmana i ljubavi te truda gospodina Drage Bukovca, lektora i tada urednika biblioteke Albatros, u okviru Narodnoga sveučilišta Velika Gorica 1997. godine objavljena je knjiga 'DA za Renéa' koja objedinjuje većinu Renéovih književnih i novinarskih djela. Prvi dio odnosi se na Renéovo stvaralaštvo u Velikoj Gorici, drugi na žegarske haiku pjesme i priče, a treći dio na feljtone objavljene u Vukovaru i Osijeku. Jako mi je žao što knjiga nije lako dostupna za čitanje jer je naklada od 1200 primjeraka brzo rasprodana“, spomenula je Lidija i golem problem (ne)prepoznavanja vrijednih djela koji umnogome ovisi i o samom izdavaču i njihovoj prijavi za otkup knjiga u knjižnicama. Knjiga „DA za Renéa“ izvrstan je putokaz svima neupućenima u snagu Matoušekove književne riječi.

Renéova velikogorička rodbina s autorom nizanke: s desne strane Miljenko Brižević, Lidija Orsag, Nenad Harak, Tomislav Šovagović, Ankica Brižević-Harak i Sandra Harak

„U nadi i vjeri da će sjećanje na Renéa i njegovu iznimnu osobnost biti sačuvano, radujem se unaprijed možda nekim budućim izdanjima Renéovih tekstova i pjesama, kako bi i mladi naraštaji također mogli upoznati njegovo stvaralaštvo, kao i doživjeti vrijeme u kojem je živio i kojemu je ostavio i svoj književni doprinos“, zaključila je Lidija Orsag, također zaslužna za očuvanost Renéovih neobjavljenih radova i fotografija. Svaka vrijedi. Kao i riječ. Sve sačuvano portret čini kompletnijim, punijim, točnijim.

Tomislav Šovagović

Tekst je dio niza „René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča“, a objavljen je na Portalu HKV-a u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2022. godini Agencije za elektroničke medije. Prenošenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autora imena.

Povezano:

- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (1)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (2)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (3)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (5)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (6)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (7)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (8)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (9)
- T. Šovagović: René Matoušek – Vukovar sâm, neispričana priča (10) - KRAJ

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

N. Nekić: Ljepota i mudrost

3 days ago • 11 comments

Marija je poetesa tišine i dobrote, kao i mnogi pravi pjesnici, ona je i ...

Hrvatske heroine: Slava Raškaj

3 days ago • 4 comments

Mnogih od onih pejzaža koje je s toliko ljubavi slikala, kuća i ljudi, više nema. ...

A. Čuvalo: „Ozloglašeni ...

4 days ago • 15 comments

U ovom prilogu upozoravamo na dva jugokomunistička zločina ...

A. I Arr

4 da

Arr
razl
sval